

ὁ Παλαμᾶς πολλαπλασιάζει τὶς σπάνιες λέξεις, εἶναι πάντα γιὰ νὰ πιτύχῃ καλλιτεχνικὸ ἀποτέλεσμα. Προσέτι μεταχειρίζεται πλατιά καὶ μὲ μιὰ ἐξοχὴ ἐπιτυχία τὴν παραγωγὴν καὶ τὴ σύνθεσιν τῶν ὀνομάτων πρὸς λεύτερα μέσα στὰ ἑλληνικά, καθὼς καὶ στὰ γερμανικά, ἐξασφαλίζουνε στὴ γλώσσα πηγὲς πλουτισμοῦ ἀπεριόριστες. Τὰ νέα σύνθετα εἶναι πολυάριθμα μέσα στὰ ἔργα του. Ἡ σύνταξις, ἀπλὴ καθὼς εἶναι, ἀπομακραίνει κάθε εἶδους σκοτεινότη καὶ κάθε φούσκωμα· ὅτι σημαντικώτερα χαρακτηρίζει τὴ σύνταξιν τούτη εἶναι ἡ ἔλλειψις, καὶ ἡ χωρὶς ῥήματα φράσις, πρὸς στέκονται τόσο καλὰ στὸ φυσικὸ τῆς ρωμαϊκῆς γλώσσας καὶ μῆτε τὰ παρατηρεῖς. Οἱ μεταφορῆς πληθίαι, καὶ οἱ παραβολαὶ σύντομοι, ζωηροί, οἱ πρὸς πολλὰς ἀμετάφραστες. Ἡ συγκρατητὴ χάρις τοῦ Παλαμᾶ εἶναι πῶς κάνει *καλοὺς* στίχους ἐκεῖ πρὸς δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ γίνουσι *ῥαῖοι* στίχοι. Ἴσως θεωρηθῆ ἀπόκοτος ὁ ἔπαινος τοῦτος· γιατί σημαίνει — σωστὰ σωστὰ — πῶς ὁ Παλαμᾶς δὲ γράφει ὡς ἕνας πρωτόπειρος, ὡς ἕνα μαθητοῦδι. Καὶ ὅμως θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ πῇ μαζί μου, ἀνίσως καὶ καλὰ ἐκφράζομαι, πῶς τοῦ ἀξίζει ὁ ἔπαινος τοῦτος. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἑλληγες ποιητῆς εἶναι αὐτοσκοδιστές· οἱ ὁμορφίαι τους εἶναι ἀστραπές· ἀπὸ τὰ ἔργα τους λείπει παρουσιαστικόν, γιατί τοὺς λείπει δούλεμα. Ἐξεναντίας, δουλεμένα καὶ καλοσυνειδητὰ τὰ ἔργα τοῦ Παλαμᾶ ἔχουσι ἀσύγκριτο παρουσιαστικόν. Ὅ,τι λέμε στίχοι καθ'αυτὸ εἶναι ἀνώτερος ἀκόμα ἀπὸ τὸ ὕφος. Ὁ ρυθμὸς ταιριάζει συχνότατα μὲ τὴν ἰδέαν. Ἄλλου καὶ ἀργότερα θὰ ξηγήσω πῶς ὁ στίχος τῆς Φλογέρας τοῦ Βασιλιᾶ δὲν εἶναι ἀκόμα τέλειος, πῶς τοῦ λείπει εὐλυγισιά, ποικιλία, καὶ πολλὰ ἐκφραστικὰ μέσα. Μὰ στὰ χέρια τοῦ μεγάλου *μετρικοῦ* πρὸς καλὰ γινώρισε νὰ τὸν ἐξαρθρώσῃ, καὶ τώρα λαμπρὰ μᾶς δείχνει κατορθώματα. Ὁ Παλαμᾶς εἶναι κύριος ἀπάνω στὰ μέτρα του, στίς τομῆς του, σὲ ὅλη τούτη τὴ σφῆν καὶ τὴν περίπλοκην μηχανήν, πρὸς τὴν κανονίζει καὶ τὴν ἐτοιμάζει (ψυχόρμητα, καθὼς πρέπει) μὲ μεγάλη δεξιότητα.

Καὶ ὁ στίχος μέρα μὲ τὴ μέρα λεπτότερα συναρμωσμένος, μᾶς ὑπόσχεται καινούργια ἀριστουργήματα».

Ἐπισημάνω, λογιώτατε, δὲν κρέμεται ἀπὸ τούτην ἡ ἐκείνην τὴ γλώσσαν· χρειάζεται ἀπὸ μιὰ σὲ κάθε γένος γιὰ νὰ γροικιέται, καὶ αὐτὸ τὸ μέσο τὸ χάρισε ἡ προνοητικὴ σοφία τοῦ πλάστη σ' ὅλες τὶς φυλὰς τῶν ἀνθρώπων, γιὰ νὰ βοηθοῦνται στίς λογιστικὰς των καὶ πολυάριθμους χροῖας.

ΒΗΛΑΡΑΣ

Ο ΚΟΥΜΠΑΡΟΣ

Βρισκόμουν τότε σὲ μιὰν ἐπαρχιακὴ πόλιν. Ἀπὸ μιὰ βδομάδα πρωτίτερα ἕνας γνωστός μου κύριος μὲ εἶχε καλέσει νὰ πάμε σ' ἕνα κοντινὸ χωριό, πρὸς θὰ στεφάνωνε τὸ γινὸ τοῦ πάρεδρου. Ἐπαιρνε μιὰ τοσπανοπούλα πρὸς τ' ἀδέρφια τῆς πηγμένα ἀπὸ χρόνια στὴν Ἀμερικὴ τῆς στείλανε ἀρκετὴ προίκα, γιὰ νὰ μπεῖ σ' ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα νοικοκυρόσπιτα τοῦ δήμου. Τὸ πῶς εἶχα γνωριστῆ μὲ τὸν κουμπάρο εἶναι περιττὸ νὰ σᾶς ἱστορήσω ἐδῶ. Ὡστόσο ἀξίζει νὰ σᾶς πῶ δυὸ λόγια γιὰ δάφνονε. Εἴτανε νέος νέος, ἴσαμε τριάντα χρονῶν. Ὁ πατέρας του, λίγα χρόνια πεθαμένος τώρα, ἔκανε ἐκεῖ τὸν μπακαλῆ καὶ εἶχε καλὴ κατάστασις καὶ ἐχτίμησις στὸν τόπο, πρὸς τὸν βγάζανε καὶ δημοτικὸ σύμβουλο ταχικὰ, ὅπως μοῦ εἶχανε πεῖ. Ὅταν πέθανε τοῦ ἄφισε καλὴ περιουσία. Ἀφτὸς, πρὸς μόλις τότες εἶχε παρμένο καὶ τὸ δίπλωμά του δικηγόρος, προτίμησε τὸ ἔμποριον παρατώντας μιὰ γιὰ πάντα τὴν ἐπιστήμην, καὶ ἐξακολούθησε τὶς δουλιές. Σιγὰ σιγὰ ὅμως ἄφισε τὴν μπακαλικὴν καὶ ἐγύρισε τὸ ἔμποριον στὴν ἐξαγωγή τῶν διαφόρων προϊόντων τῆς ἐπαρχίας στὸ ἐξωτερικόν, μπορεῖ γιατί τοῦ φάνηκε πρὸς συμφερτικόν, μπορεῖ καὶ γιατί δὲν ἐβρισκε τόσο ἐβγενικόν νὰ κραταίει ἀφτὸς μπακαλῆ, πρὸς ἔκανε καὶ τὸν ἀριστοκράτην στὴ στενὴ ἐκείνη κοινωνία. Ἔτσι, ὅπως τουλάχιστον λεγότανε στὸν τόπο, πρὸς ἡ κουρκουσουριά ἐδινε καὶ ἔπαιρνε, ἐβρισκε ἐφκαιρία νὰ κλέβει τοὺς χωριάτες στὰ ζύγια καὶ τοὺς λογαριασμοὺς, ἀγοράζοντας τὰ κόπια τους, ὅπως ὁ πατέρας του μιὰ φορὰ τοὺς ἔκλεβε πουλώντας τους τὰ εἶδη τῆς ἀνάγκης. Τούτο ὅμως δὲν ἀμπόδιζε, ὅπως τ'ὄβλεπα καὶ ἐγώ, νὰ τοῦ κουβαλάνε κάθε χρόνον τὶς σοδιές τους, σταφίδες καὶ λάδια, στίς ἀποθήκας του. Ἀκόμα τὸ νοιώθανε γιὰ ὑποχρέωσις, νὰ τὸν ρωτάνε στίς ἐκλογὰς ποιόν ἔπρεπε νὰ ψηφίσουνε. Σὲ μιὰ τέτια περίστασις, πρὸς ἔτυχα ἐκεῖ, πολλὰς φορὰς βρισκόμηνος στὸ γραφεῖο του ἄκουσα νὰ τοῦ λένε·

— Ἐ! ἀφεντικόν — καὶ ἔτσι τότε λέγανε ὅλοι ὅσοι δὲν τὸν εἶχανε κουμπάρο — τί θὰ κάνουμε μεις;

Εἶν' ἀλήθεια ὅμως, πῶς τοὺς ἔκανε καὶ ἀφτὸς τὶς ἐφκολίες τους. Τούς βοηθοῦσε στίς οικονομικὰς τους στεναχώριαις δίνοντάς τους μικρὰ ποσὰ δανεικά, πρὸς τὰ κρατοῦσε στὴ σοδιά. Βέβαια δὲ ζημιωνότανε ἀπὸ τούτο, ἀφού ἔπαιρνε τὸν τόκο του ξεχωριστὰ ἀπὸ τὰ πεσκέσια πρὸς τοῦ φέρνανε οἱ χωριάτες ὀλοχρονικῆς. Πολλὰς φορὰς μάλιστα τύχαινε νὰ τραβάνε ἀρκετὰ μπροστά, ὥστε ἅμα λογαριαζόμενοι νὰ μὴ μένει σκεδὸν τίποτα γιὰ νὰ πάρουνε καὶ νὰ

φεύγουνε μοναχὰ μὲ λίγα σκαρμούτσα γαζέτες στὸ ταγάρι λέγοντας πάντα.

— Καὶ τοῦ χρόνου ἀφεντικὸ. Μπερκέτι στὸ Θεό.

Ἄφτος ἐφρόντιζε ἀκόμα καὶ γιὰ τὶς διάφορες ἀνακατοσοῦρες τοὺς ποὺ συχνὰ βρισκόσαντε μὲ τὰ δικαστήρια, εἶτε γιὰ καβγάδες εἶτε γιὰ ζημιὲς ποὺ κάνανε ἀναμεταξύ τους, πότε μὲ τὴν πολιτικὴ καὶ πότε ἀπειτείας μὲ τοὺς δικαστές, ποὺ γιὰ τοῦτο πᾶσαιζενὰ νὰ τοὺς ἔχει πάντα γινώριμους καὶ φίλους.

Τὴν Κυριακὴ—ἀρχὲς τοῦ Νοέβρη— μπήκαμε στ' ἄμαξι κατὰ τὶς δέκα τὸ πρωὶ γιὰ νὰ πάμε στὸ χωριό. Ξαπλωθήκαμε κ' οἱ δυὸ τεμπέλικα μέσα, ἐνῶ μπροστά, δίπλα στὸν ἄμαξά, κάθησε τὸ παιδί τοῦ μαγαζιῦ τοῦ κρατώντας στὰ γόνατα σ' ἕνα δίσκο σκεπασμένο μὲ τριανταφυλλὶ τοῦλι τὰ στέφανα, τὰ κεριά, λίγα κουφέτα κ' ἕνα φόρεμα ποὺ τὸ εἶχαμε ἀγοράσει μαζὶ ἀποβραδὶς, δεκάξη δραχμὲς γιὰ χάρη τῆς νύφης. Τὸν εἶχα ἀκούσει μάλιστα νὰ λέει γιὰ δάφτο σὰ φέβγαμε στὸ παιδί:

— Ἄκουσε ἰδῶ! Ἄ σὲ ρωτήσουν ἐκεῖ ποὺ θὰ πάμε πόσο πήραμε τὸ φόρεμα, νὰ εἶπεις σαράντα ὀχτῶ δραχμὲς. Τ' ἄκουσες;

Ἄμα βγήκαμε ἀπὸ τὴν πόλη πήραμε ἕνα δρόμο ποὺ ἔσκιζε τὸ στενόμακρο κάμπο τὸν ἀπλωμένο ἀπὸ τὴ θάλασσα ὡς τοὺς γυμνοὺς λόφους ποὺ βρισκόσαντε δεξιὰ μας. Ὁ οὐρανὸς εἶτανε σκεπασμένος ὅλος ἀπὸ σύγνεφα καὶ μόλις μπορούσε κανεὶς νὰ διακρίνει ἀνάμεσά τους, σ' ἕνα ἄτονο φωτεινὸ σημεῖο, τὸν ἥλιο. Ὁ μονότονος χρωματισμὸς τοῦ γυμνοῦ ἀπὸ κάθε δέντρο κάμπου, καταπράσινου ἀπὸ τὰ σπαρτὰ ποὺ εἶχανε ἀξήνει ἀρκετὰ πιά, καὶ πέρα σὰ μιὰ συνέχεια τὰ θολιασμένα νερὰ τοῦ κόρφου ἀπὸ τὴν κατεβασιὰ τῆς περασμένης μέρας, μαζὶ μὲ τὴν πνιχτικὴ ἡσυχία ποὺ βασιλεβε γύρω, γενούσανε κάπιο αἶσθημα μελαχολίας. Κάπου-κάπου κανένα κοράκι σηκωνότανε κρώζοντας καὶ μὲ τὸ βαρὺ χαμηλό του πέταγμα ξανάπεφτε στὰ γενήματα καὶ χανότανε. Προχωρήσαμε ἀρκετὸ δρόμο ἀμίλητοι κἀπνίζοντας καὶ μὲ τὸ βλέμμα ἀφισμένο ἀόριστα στὰ γύρω. Δὲν ξέρω πῶς ἄρχισα νὰ στενοχωριέμαι καὶ νὰ μετανιώνω, γιὰτὶ δὲν προτίμησα νὰ πάω μὲ μερικὸς φίλους μου, ποὺ εἶχαν ἑτοιμάσει μιὰν ἐκδρομὴ ἐκεῖνη τὴ μέρα. Καὶ δὲν τὸ ἔκαμα, ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά γιὰτὶ μ' εἶχε σταβρώσει ὁ κύριος ἀφτὸς νὰ τὸν συντροφέω κ' ἔπειτα γιὰτὶ ἤθελα νὰ ἰδῶ ἕνα γάμο χωριάτικο. Σὲ λίγο ὅμως μοῦ ἔπιασε τὴν κουβέντα. Μοῦ ἔλεγε διάφορα γιὰ τὶς δουλιές του καὶ γιὰ τὶς κουμπαριές ποὺ ἔκανε στὰ χωριά—κ' εἶχε ἕνα σωρὸ—καὶ ποὺ τοῦ στοιχίζανε ὄχι λίγα, ἀλλὰ πάλι δὲν μπορούσε νὰ κάμει κὶ ἀλλοιῶτικα, γιὰτὶ ἔτσι μονάχα τοὺς ἔπιανε ταχτικὸς πελάτες.

— Ἐγνοια σου, ἀπὸ τὴ ράχη τοὺς θὰ βγοῦνε μεθάβριο, μοῦ εἶπε χαμογελώντας ἕνα παράξενο ἄχαρο κὶ ἀντιπαθητικὸ χαμόγελο, ποὺ σπάνια φαινότανε στὸ πρόσωπό του κ' ἔμοιαζε σὰ μορφασμὸς.

Ἔτσι μὲ τὴν κουβέντα πέρασε ἡ ὥρα μας ὡς ποὺ φτάσαμε στὸ χωριό.

Ἐκεῖ στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ ποὺ πήγαμε, ἕνα χαμηλὸ σπιτάκι στὴν πλατεία τῆς ἐκκλησιάς, μᾶς δέχτηκε ἀπὸ τὸ δρόμο μαζὶ μὲ τὸν πατέρα του. Ἐντύπωση μοῦ ἔκαμε ἡ ἡλικία τοῦ γαμπροῦ ποὺ δὲ θὰ περνοῦσε τὰ δέκα ὀχτῶ χρόνια. Τὸ πρόσωπό του εἶτανε πλημυρισμένο ἀπὸ χαρὰ. Τὰ μάτια του λάμπανε καὶ στὸ στόμα του διακρινότανε ἕνα ἀτέλειωτο χαμόγελο σὰ μικροῦ παιδιοῦ ἐφαριστημένου. Στὴν πόρτα περιμένανε ἡ μάννα του κ' ἡ ἀδερφή του, μιὰ χωριατοπούλα ἀσκημοντυμένη μὲ μεγάλα χαρακτηριστικά, χοντρὴ μέση καὶ ξεπεταμένη κοιλιά. Μᾶς μπάσανε σ' ἕνα μεγάλο δωμάτιο ἀπάτωτο κὶ ἀταβάνωτο ποὺ χρησίμεβε γιὰ σάλα. Ἐνας ξύλινος καναπές, πεντ'-ἕξη καρέκλες, ἕνα τραπέζι μ' ἕνα μικρὸ καθρέφτη ἀπάνω, δυὸ τρία μεγάλα μπαούλα μὲ τσίτινα χρωματιστὰ σκεπάσματα, μιὰ φωτογραφία κάπιου συγγενῆ ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ, δυὸ τρεῖς εἰκόνες ἀπὸ ἐκείνες ποὺ βλέπει κανεὶς στὶς ταβέρνες καὶ μιὰ ἐνὸς πολιτεβόμενου τοῦ τόπου, εἶσανε τὸ ἔπιπλα. Τὰ ξύσματα ποὺ φαινότανε χάμου, ἀπάνω στὸ χῶμα ἀπὸ τὴ σαρωματιά, τὰ ἄσπρα καθαρὰ σκεπάσματα τοῦ καναπέ καὶ τοῦ τραπέζιου, μιὰ γενικὴ τάξη ποὺ παρατηροῦσε κανεὶς ἐκεῖ μέσα σ' ὅλα, μαρτυρούσανε πῶς εἶχε δοθεῖ μεγάλῃ φροντίδα γιὰ τὸ συγκύρισμα.

Ἴσαμε ποὺ νὰ πάροουμε γλυκὸ καὶ νὰ ἐφηθοῦμε, μαζεφτήκανε ἀρκετοὶ χωριάτες, φίλοι καὶ συγγενῆδες τοῦ γαμπροῦ. Καθῆσανε ἄλλοι στὶς καρέκλες ἄλλοι στὰ μπαούλα καὶ καμπόσοι στεκόσαντε ὀρθοί. Ὁ κουμπάρος τοὺς ἔπιασε μιὰ συζήτηση γιὰ τὶς σταφίδες ποὺ εἶσανε φοβερὰ ξεπεσμένες τότες. Δὲν εἶξερα ἀπὸ τέτια, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ὕφος τῆς κουβέντας του καταλάβαινα, πῶς τοὺς ἔλεγε τὰ πράματα ὑπερβολικὰ καὶ μεγαλωμένα. Κλαιγότανε πῶς οἱ ἐμπόροι ἐκεῖνη τὴ χρονιά θὰ ζημιώνανε καὶ θὰ καταστρεφόσαντε, κὶ ἀφτὸ δὲν εἶτανε καλὸ γιὰ τὸν τόπο.

— Ἔτσι εἶναι! Ἐσεῖς κρέπαι νὰ βγάνετε, γιὰτὶ ἄμα ἔχετε σεῖς, ἔχουμε κ' ἐμεῖς, εἶπε ἕνας χωριάτης ποὺ ὀρθὸς στὴ μέση τῆς κάμερας κὶ ἀκκουμπισμένος στὸ ραβδί του παρακολουθοῦσε προσεχτικὰ τὴ συζήτηση.

Μὲ τὴν κουβέντα σιγὰ σιγὰ πέρασε ἡ ὥρα κ' ἦρθε μεσημέρι. Τότες καθίσαμε καὶ φάγαμε πεντ'-ἕξη ὄλοι ὄλοι, ἐνῶ ὁ γαμπρὸς κατὰ τὴ συνήθεια τοῦ τό-

που υπερετούσε. Ἀπὸ τὶς γυναῖκες δὲ φάνηκε καμιά σ' ὄλο τὸ διάστημα καὶ μοναχὰ στὸ τέλος καλέσανε τὴ μάνα τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς δώσανε ἕνα κομάτι γάλο, πὸν τὸ ἔφαγε ὀρθὴ μ' ἕναν παραξένο τρόπο κρατώντας τὰ χεῖλια ἀνοιχτὰ ὥστε νὰ φαίνονται τὰ δόντια τῆς. Ἐπειτα σφούγγιξε τὸ στόμα τῆς μὲ τὸ χέρι, ἔπῃρε ἕνα ποτήρι κρασί ἀπὸ τὸ τραπέζι, τὸ τσούγκρισε μὲ ὄλους πὸν τῆς λέγανε νὰ ζήσουνε τὰ παιδιά τῆς, ξανασφούγγιξε τὸ στόμα μὲ τὸ χέρι καὶ γύρισε κ' ἔφυγε.

Κατὰ τὶς δυὸ τ' ἀπομεσήμερο φύγαμε γιὰ νὰ πάμε στὸ χωριὸ τῆς νύφης πὸν θὰ γινότανε τὸ στεφάνωμα, νὰ τὴν πάρουμε. Ὁ κουμπάρος ἔμπηκε στὸ πρῶτο ἀμάξι μὲ τὸ γαμπρό, τὸν πατέρα του καὶ τὸν παπᾶ. Ἐγὼ ἔτυχα σ' ἕνα ἄλλο μὲ μιὰ ξαδέερφη τοῦ γαμπροῦ. Εἶτανε μοδιστρούλα στὸ χωριό, καὶ σ' ὄλο τὸ δρόμο προσπαθοῦσε νὰ μοῦ δείξει τὶς γνώσεις τῆς καὶ τὶς Ἑλληνικοῦρες τῆς, ἀποκτημένες στὸ λίγον καιρὸ πὸν εἶχε μείνει στὴν πόλη μαθήτρια.

Σὰν πήγαμε στὸ σπίτι τῆς νύφης, ἕνα τσοπανόσπιτο πὸν οἱ ἀσβετωμένοι τοῖχοι του εἶχανε μαβρίσει ἀπὸ τὴν καπνιά, ἕνας καλογερόπαπας ἀναμαλιάρης καὶ κακοντυμένος ἄρχισε νὰ διαβάξει τὴν ἀκολουθία χαμογελώντας πρὸς τοὺς χωριάτες πὸν περνοῦσαν ἀπὸ μπροστὰ του, γιὰ νὰ φιλήσουνε τὰ στέφανα, καὶ ρίχνανε δεκάρες στὸ δίσκο. Ὁ γαμπρὸς μὲ τὴ νύφη στεκόσαντε μπροστὰ κρατώντας ἀναμένα κεριά. Ὁ κουμπάρος εἶτανε δίπλα τους κ' εἶχε πάρει ἕνα ὕφος σοβαρὸ κ' ἐπίσημο.

Καθὼς τὸ σπίτι εἶτανε χαμηλό, σκοτεινὸ καὶ γιομάτο μέσα, στανοχωρήθηκα κ' ἐβγήκα ὄξω στὴν ἀβλὴ νὰ πάρω ἀέρα. Ἐκεῖ ἕνας κύκλος εἶτανε σχηματισμένος ἀπὸ τὸν πάρεδρο, καὶ μεσίτη τοῦ κουμπάρου στὸ χωριό, ἕνα γιατρὸ καὶ δυὸ τρεῖς ἄλλους χωριάτες. Μιλοῦσανε ἄλλοι Ρωμαῖκα καὶ ἄλλοι Ἀρβονίτικα γιὰ τὴ μελετούμενη τότες κατάργηση τῶν δήμων, πὸν ἕνας ἀπὸ δάφτους εἶτανε καὶ ὁ δικός τους. Μὲ συστήσανε στὸ γιατρὸ πὸν βλέποντάς με πολιτισμένο ἄρχισε νὰ μοῦ κουβεντιάζει σὲ καθαρέβουσα, κομπιάζοντας καὶ κοπιιάζοντας νὰ τὰ βγάλει πέρα. Ἐπειτα ἤρθε κ' ἕνας ἄλλος χωριάτης γέρος μὲ ἄσπρη ἀστραφτερὴ φουστανέλα κ' ἔπῃρε μέρος ἀμέσως στὴ συζήτηση φωνάζοντας ἐναντίο τῆς κυβέρνησης, πὸν μὲ τὴν κατάργηση ἀφτὴ κατάστρεψε τὸ γαμπρὸ του δήμαρχο τοῦ τόπου. Κρατοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι ἕνα παιδάκι κτρινιασμένο καὶ ἀρρωστιάρικο, παραφουσκωμένο ἀπὸ ροῦχα, τὸ παιδί τοῦ δήμαρχου.

— Ἐτοῦτον, θὰ τὸν κάνουμε δήμαρχο στὴ χώρα, εἶπε ὁ γιατρὸς χαϊδέβοντας τὸ κεφάλι τοῦ παιδιοῦ, ἐνῶ ἐκεῖνο τρομαγμένο προσπαθοῦσε νὰ κρυφτεῖ πίσω ἀπὸ τὸν παπῶ του.

— Ὅχι! εἶπε ὁ παποῦς. Θὰ τὸν κάμω δεσπότη, νὰ λέει καμιά φορὰ Θεὸς σχωρέσ' τὸν κακομοίρη τὸν παποῦ.

— Ὠραῖα, ὦραῖα. Καλῆτερα δεσπότη, φωνάζανε γύρω οἱ χωριάτες.

Παρέκει οἱ μουσικοὶ μὲ τὰ καθίσματα ἀκουπισμένα στὴ μάντρα βαρούσαν ἕνα χορὸ. Δυὸ γυναῖκες καὶ δυὸ ἄντρες χορέβανε στὴ μέση τῆς ἀβλῆς. Ὁ ἕνας εἶτανε νέος κίτρινος καὶ ἀδύνατος ὑπερβολικά. Τὰ χοντρά παπούτσια του, μιὰ μεγάλη ἐπίχρηση ἄλυσίδα στὸ γιλέκο κ' ἕνα δόντι χρυσὸ μπροστὰ δείχνανε πὸς εἶτανε νιοφερμένος ἀπὸ τὴν Ἀμερικῆ. Χόρεβε κοιτάζοντας προσεχτικὰ τὰ πόδια του. Ἐπειτα ἔβγαλε ἀπὸ τὴν πίσω τσέπη τοῦ παντελονιοῦ του ἕνα μπιστόλι μὲ ἄσπρο κοντάκι καὶ τυροβόλησε.

— Νὰ μοῦ ζήσεις, ξάδερχε, νὰ μοῦ ζήσεις, φώναξε ἕνας ἀπὸ τὴν παρέα μας.

— Νὰ τὸν προσέχετε τὸ Γιῶργη, τοῦ λέει ὁ γιατρός. Κ' ἔπειτα γυρίζοντας σ' ἐμένα πρόστεσε:

— Ἐέβρετε αὐτοὶ οἱ ἐξ Ἀμερικῆς ἐπιστρέφοντες μᾶς φέρουν διαφόρους νόσους.

Τὴ στιγμὴ ἐκεῖνη τέλιωσε τὸ στεφάνωμα καὶ ὁ κόσμος χύθηκε ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἡ νύφη προχωροῦσε δακρυσιμένη μπροστὰ μὲ τὸ γαμπρὸ καὶ μὲ τὸν κουμπάρο. Ἀπὸ πίσω κλαίγοντας ἐρχότανε ἡ μάνα τῆς. Ἐπήγαμε πεζοὶ ὡς τ' ἄλῶνια πὸν μᾶς περιμένανε τ' ἀμάξια, μπήγαμε καὶ ξεκινήσαμε γιὰ τὸ χωριό. Ἐγὼ ἔτυχα πάλι στὸ ἴδιο ἀμάξι μὲ τὴ μοδιστρούλα.

— Σᾶς ἄρεσε, κύριε, ὁ γάμος; μοῦ εἶπε.

— Ὠραῖος, πολὺ ὦραῖος, ἀπάντησα.

— Εἶδες ἐκεῖ ἡ παλιοσοπάνια! τῆς ἄξιζε τέτιος γάμος; εἶπε ἡ μάνα τῆς πὸν καθότανε δίπλα τῆς. Ἀρχίσανε μιὰ κουβέντα γιὰ τὴ νύφη καὶ παρατήρησα πὸς μιλοῦσανε σὰ νὰ εἶχανε καμιά προηγούμενη ἔχρητα μὲ δάφτη.

— Εἶναι πὸν τὴν ἔντυσα ἐγὼ καὶ τὴν ἐσουστάρισα λιγάκι, εἶπε ἡ μοδιστρούλα, ἀλλοιώτικα εἶτανε γιὰ γέλια. Καὶ γυρίζοντας πρὸς ἐμένα πρόστεσε:

— Τὴν ἔντυσα καλά, κύριε; ἐνῶ μ' ἕνα κίνημα φιλαρσεκείας ἔβαλε τὸ χέρι τῆς μπροστὰ στὰ μάτια, γιὰ τὴ θαμπώνανε οἱ ἀχτίδες τοῦ ἡλίου, πὸν καθὼς εἶχε ξαστερώσει πιά, λαμπερὸς ἔγεργε στὸ βασίλειμά του. Καὶ τ' ἀμάξια προχωροῦσανε στὸ χωριό, ἐνῶ ἕνα μπουλούκι παιδιά ξυπόλυτα καὶ ξεσκούφωτα μὲ μακριὰς ποδιὰς ἀλλουθοῦσανε λαχανιασμένα σ' ὄλο τὸ δρόμο πλατσαγίζοντας μέσα στὰ νερὰ καὶ στὶς λάσπες.

Ἄμα φτάσαμε στὸ χωριό, ἀφοῦ ἔμπηκε πρῶτα ἡ νύφη μέσα στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ σπάζοντας ἕνα ρόιδο στὴν πόρτα σύμφωνα μὲ τὸ ἔθιμο τοῦ τόπου,

στήθηκε χορὸς στὴν πλατεία. Ἐγώ, ὁ κουμπάρος καὶ καμπόσοι ἄλλοι, ἀφοῦ σταθήκαμε λίγο ἐκεῖ, πήγαμε στὸ μαγαζί ἐνὸς χωριάτη, πού μᾶς κάλεσε νὰ μᾶς κερᾶσει λίγο παλιὸ κρασί. Ἐκεῖ ἕνας ἀπὸ δῆφτους ἔπιασε τὴν κουβέντα μὲ τὸν κουμπάρο λέγοντάς του νὰ παντρεφτεῖ.

— Δὲ βαριέσαι, ἀδερφέ! Ποιὰ μὲ παίρνει ἐμένα; τοῦ ἀπάντησε.

— Ἄσ' τα ἀφτά, τοῦ λέει ὁ χωριάτης. Ἄμα θέλεις ἐσὸ βρισκεῖς καὶ κορίτσι καὶ παραδες.

— Ἄμδὲ! Τὰ ὕμορφα κορίτσια μὲ τοὺς παραδες δὲν παίρνουνε παλιοεμπόρους, εἶπε ὁ κουμπάρος χαμογελώντας εἰρωνικά. Παίρνουνε γαλονάδες ἢ δικαστές, πού στέκονται ὀλημερίς μὲ τὸ γάντι. Ἄν ἔμενα κ' ἐγὼ στὴν ἐπιστήμη μου, ἄλλαζε τὸ πρᾶμα. Ἄλλὰ ἔλα πάλι, σὰν πέθανε ὁ γέρος, πὼς νὰ τοὺς ἄφωνα τοὺς κουμπάρους. Ἔτσι σᾶς τὸ λέω, παιδιὰ, μὰ τὴν πικρῖλα του, εἶπε βγάζοντας τὸ τοιγάρο ἀπὸ τὸ στόμα καὶ δείχνοντάς τους το, μοῦ φαίνεστε σὰν αἷμα μου, σὰν ἀδέρφια μου. Ἄγκαλὰ τὰ περισσότερα παιδιὰ στὸ χωριὸ τᾶχει βαφτισμένα ὁ μακαρίτης. Δὲν εἴμαστε λοιπὸν σὰν ἀδέρφια καὶ καλῆτερα;

— Βέβαια, βέβαια, ἔτσι εἶναι, εἶπε ἕνας. Ἐσὸ εἶσαι τ' ἀποκούμπι μας. Γι' ἀφτὸ καὶ μεῖς θὰ πεθάνουμε στὸ σπίτι σας.

— Τὸ ξέρω, τὸ ξέρω. Κ' ἐγὼ σᾶς ἀγαπῶ καὶ σᾶς ἔχτιμῶ καὶ τὸ σπίτι μου θὰ εἶναι μέρα καὶ νύχτα ἀνοιχτὸ γιὰ σᾶς, ἀπάντησε ὁ κουμπάρος μὲ μιὰ φωνὴ πού ἔδειχνε κάποιον ἐνθουσιασμό.

Ἔπειτα ἡ συζήτηση ἐγύρισε στὰ πολιτικά.

— Ἄ βάλω ἐγὼ γιὰ δήμαρχος θὰ μὲ βγάλτε; εἶπε.

— Ἄκοῦς; Νὰ βάλεις καὶ νὰ ἴδεις τί θὰ εἰποῦν χωριά, φώναξε ἕνας, ἐνῶ ὅλοι οἱ χωριάτες σηκώθηκαν ὀρθοί.

— Νὰ βάλεις νὰ τοὺς τρίψουμε τὰ μούτρα τῶν παλιολιμοκοντόρων, εἶπε ἕνας ἄλλος, θέλοντας μὲ τὴ λέξη λιμοκοντόρος νὰ εἰπεῖ ἀριστοκράτης κ' ἐννοώντας τὸ δήμαρχο στὴν πόλη πού εἶταν ἕνας πλούσιος γιατρός βγαλμένος μὲ τὰ χρήματά του πού ξόδεψε στὶς ἐκλογές.

Εἶχε βραδιάσει καλὰ πὰ ὅταν ἦρθε ἕνα παιδιὸ νὰ μᾶς καλέσει νὰ πάμε στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ πού εἶσαντε ὅλα ἔτοιμα νὰ δειπνήσουμε.

Στὸ τραπέζι καθίσαμε καμιὰ σαρανταριά νομάτοι. Τὸ δειπνο εἶτανε πλούσιο ἀπὸ ψητὰ ἀρνιά καὶ γάλους. Σ' ὄλο τὸ διάστημα τὸ μάβρο γλυκὸ κρασί χυνότανε ἀδιάκοπα στὰ ποτήρια πού κάθε στιγμή ἀδιαζόσαντε «εἰς ὑγίαν τῶν νεονύμφων», ἀκουγόμενο στὰ στόματα τῶν χωρικῶν σὰν κάτι «σὶν γίαν τῶν νεονύνφων». Ὁ κουμπάρος πού καθότανε δίπλα μου σκύβει καὶ μοῦ λέει σὲ μιὰ στιγμή:

— Πρέπει νὰ τοὺς κάμω μιὰ πρόποση. Τί νὰ τοὺς εἰπῶ;

— Ξέρω κ' ἐγὼ; Ὅ,τι θέλεις, τοῦ ἀπάντησα. Πες κάτι γιὰ τοὺς νιόπαντρους, γιὰ τὸ χωριό, γιὰ ὅ,τι θέλεις.

Ἄμέσως τότε σηκώνεται ἀπάνω καὶ φωνάζει.

— Ἦσυχία, κύριοι, νὰ κάμω μιὰ πρόποση.

Ἐνας θόρυβος ἔγινε μιὰ στιγμή κ' ἔπειτα ἀπολυτὴ ἠσυχία.

— Κύριοι, εἶπε. Προσίνω ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ μου Γεωργίου, μεθ' οὗ ἀμοιβαία μὲ συνδέει φιλία καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἀγαπητοῦ μου φίλου, οὗτινος γνωρίζετε πόσον ἐκτιμῶ τὸν οἶκον καὶ εὐχομαι, ὅπως ζήσωσι καὶ μακροημερεύσωσι καὶ εὐτυχίωσι, καὶ τέλος προσίνω ὑπὲρ πάντων ὑμῶν τῶν παρακαθημένων ἐνταῦθα.

Ζήτησωωω!! ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ ἀπὸ ὅλους, κ' οἱ μουσικοὶ ἀρχίσανε νὰ βραβοῦνε τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο. Ὅλοι στραγγίξανε τὰ ποτήρια τους κ' ἐνθουσιασμένοι τὰ κουνούσανε ρυθμικά μὲ τὴ μουσική, ἐνῶ ἄλλοι χτυπούσανε τὰ χέρια τους. Τὸ γλέντι πὰ εἶχε ἀνάψει γερά. Ἐνας συγγενὴς τοῦ γαμπροῦ ἔβγαλε τὸ μπιστόλι του κ' ἔριξε μιὰ στὸ ταβάνι. Τότες ὁ κουμπάρος γιομίζει τὸ ποτήρι του καὶ φωνάζει στὸν πατέρα τοῦ γαμπροῦ πού καθότανε στὸ κάτω μέρος τοῦ τραπέζιου.

— Μπάρμπα Νικολάκη, ἔλα νὰ τσουγκρίσουμε, νὰ σοῦ εἰπῶ νὰ ζήσουνε τὰ παιδιὰ σου.

Κι ἄμα ἐκείνος ζύγωσε, πρόστεσε.

— Κάτι εἶπα ἐγὼ γιὰ σένα στὸ λόγο μου, ἀλλὰ δὲν τὸ κατάλαβες. Ἐβίβα!

Ὁ γέρος μὲ τὰ μάτια ὄγρὰ φαινότανε σὰ νὰ μὴ μποροῦσε νὰ βγάλει λέξη. Χτύπησε τὸ ποτήρι του μὲ τὸν κουμπάρο καὶ τὸ ἔβαλε εὐτὺς στὸ στόμα, λὲς κ' ἤθελε νὰ πνίξει τὴ συγκίνησή του.

Καὶ ἔξακολουθῆσε τὸ γλέντι. Φωνές, τραγούδια, χορὸς, ἕνα γενικὸ ἀναστάτωμα.

Ὁ κουμπάρος πού εἶχε πιεῖ ἀρκετὸ κ' εἶχε μπει στὸ κέφι, σκύβοντας τώρα μοῦ λέει μὲ γλώσσα μπερδεμένη.

— Δὲ βαστῶ. Θὰ τσιμπήσω τὴ νύφη.

Καὶ γέροντας πρὸς τὸ ἄλλο μέρος φώναξε τοῦ παπαῖ:

— Παπαῖ, δὲν μπορεῖ νὰ μοῦ πεις γιὰτὶ ἔχτιμῶ τόσο πολὺ τὸ Γιώργη; ἐνῶ μὲ τὸ χέρι του περασμένο στὴ μέση τῆς νύφης τὴ χάιδεβε καὶ τὸ πόδι του ἀκουμποῦσε ἀπάνω στὸ χοντρὸ μερί της πού προκλητικὸ ξεχώριζε κάτω ἀπὸ τὸ νυφιάτικο μεταξωτό. Καὶ στὴ στάση ἐκείνη ἔπιασε μιὰ συζήτηση μὲ τὸν παπαῖ παινέβοντας τὸ γαμπρό. Ἡ νύφη στεκότανε ἠσυχὴ καὶ ἀμίλητη, σὰ νὰ μὴν ἐνωθε τίποτα

ἀπ' ὅ,τι γενότανε. Κι ἀπὸ κεῖ τὸν ἐσήκωσε ὁ χορὸς ποὺ εἶτανε ὁ τελεφταῖος κ' ἔπρεπε νὰ τὸν χορέψει μπροστὰ πρῶτος, γιὰ νὰ φύγουμε ἔπειτα.

Κατὰ τὰ μεσάνυχτα βγήκαμε ἀπὸ τὸ σπίτι. Οἱ χωριάτες δὲ μᾶς ἀφίσανε ν' ἀνεβούμε ἀμέσως στ' ἀμάξι. Μᾶς συνοδέψανε μὲ τραγούδια καὶ φωνὲς σκεδὸν ὄξω ἀπὸ τὸ χωριὸ κ' ἐκεῖ μᾶς ἀποχαιρετίσανε μὲ ζητωκραβγὲς καὶ συμπάρα.

Ξαπλωμένος στ' ἀμάξι, ποὺ γλήγορο εἶχε πάρει τὸ δρόμο γιὰ τὴν πόλη, ἄκουγα τὸ σύντροφό μου νὰ μοῦ δηγᾶται διάφορες ἱστορίες, ποὺ τοῦ εἶχανε συμβεῖ σὲ στεφανώματα καὶ βαφτίσια. Ἐγὼ δὲν εἶχα ὄρεξη νὰ τοῦ ἀπαντῶ. Εἶχα πιεῖ λίγο περσότερο γιὰ νὰ διώξω μιὰν ἀδιαθεσίαν ποὺ μὲ κρατοῦσε ἐκεῖνη τὴ μέρα, καὶ τὸ κρασί, ποὺ τόσες φορὲς μοῦ ἔδωσε τὸ κέφι ἀνάμεσα σὲ παρῆδες φίλων, μοῦ προξένησε μονάχα πονοκέφαλο.

— Σ' ἐπήρα στὸ λαιμό μου σήμερα, μοῦ εἶπε. Σ' ἔκαμα νὰ πλήξεις μὲ τοὺς βρωμοχωριάτες. Εἶδες πῶς εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ ζοῦμε; Ἄλλὰ τί νὰ κάμουμε; Εἶναι κι ἄφτοὶ χρήσιμοι κ' ἔτσι μοναχὰ τοὺς δένει κανεὶς.

Ἐπειτα σῶπασε. Ἐγυρε τὸ κεφάλι στὴν κόχη τῆς ἀμαξας, καὶ καθὼς εἶτανε ζαλισμένος ἀποκοιμήθηκε.

Ἀπὸ τὸ παράθυρο ἔβλεπα τὸν οὐρανὸ σκεπασμένο μὲ μεγάλα μελανὰ σύννεφα. Οἱ ἄκρες τους εἴσαντε ἄσπρες σὰ φαριδιὲς κορνίζες, καὶ καθὼς τὰ ἔσπρωχνε ὁ ἄνεμος, τὸ φεγγάρι λερωτὸ καὶ ἄτονο φαινότανε σὰ νὰ γλιστροῦσε μὲ μεγάλη γληγοράδα, νὰ κρυφτεῖ πίσω τους γιὰ νὰ ξαναφανεῖ σὲ λίγο. Ἡ πόλη πέρα μακριὰ μὲ τὰ πολλὰ φῶτα τῆς εἶτανε σκεπασμένη ἀπὸ μιὰ φωτεινὴν ἀχνάδα.

ΜΕΝΙΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. *Στεφ. Παρ.* Ἀλεξάντρεια. Λάβαμε τὴ συντρομὴ τῶν κ. κ. Στ. Πυρ. καὶ Χρ. Λογ. καθὼς καὶ τάντιμο γιὰ τὰ βιβλία κ' εὐχαριστοῦμε. — κ. *Δάμπρο Συγγεφάνια*, Πειραιᾶ. Τὸ τραγούδι σου μὲ τὰ συγγεφάνια καὶ μὲ τὰ καϊνάκια εἶναι δουλικὰ μίμηση γνωστοῦ τραγουδιοῦ τοῦ κ. Λάμπρου Πορφύρα καὶ γι' αὐτὸ δὲν τὸ τυκάνουμε. — κ. *Νικ. Πασ.* Μιτυλήνη. Λάβαμε τὴ συντρομὴ σου καὶ τὴ συντρομὴ τοῦ κ. Μιχ. Παπαδ. κ' εὐχαριστοῦμε. Τὸ 440 τὸ στείλαμε. — κ. *Γ. Καπ.* Καλὸ εἶναι μὰ ὄχι καὶ τόσο καλὸ γιὰ νὰ δημοσιευτεῖ. Θέλει δούλεμα. Στείλε μας ἄλλα. Καλύτερο ἔβτανε νάρχινες μὲ κάπως συντομώτερα.

ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ παιδαγωγός, μὲ τὶς καλύτερες συντάσεις, εἰδικὸς γιὰ μικρὰ παιδιὰ, ζητᾶ ἰδιαίτερα μαθήματα σὲ οἰκογένειες ποὺ θέλουνε νὰ μορφώσουν τὰ παιδιὰ τους φυσικὰ καὶ ἀνθρωπινὰ. Πληροφορίες στὸ γραφεῖο μας.

Ἡ ΚΟΙΝὴ ΓΝΩΜὴ

ΓΛΕΝΤΑΚΙ

Φίλε «Νουμά»,

Ἐδῶ στὴν Καλαμάτα περνῶ ὥραϊα τὸ καλοκαίρι. Ὄξω ἀπὸ τὶς ἀκρογιαλιές, τὶς πρασινάδες, τὰ περβόλια μὲ τὶς λεμονοπορτοκαλιές καὶ τὶς νεραντζούλες ποὺ κάνουν νὰ μοσκοβολᾷ τᾶγέρι, κ' ὅταν φυσάει ὁ γλυκὸς κ' ὀλόδροσος μπάτης ἀπόλαψη μοναδική, γνωρίστηκα ἀκόμα καὶ μὲ κάμποσους νέους. Εἶναι ἀλήθεια πὼς στὴν ἀρχὴ τρώμαξα σὰν ἄκουσα πῶς ἡ Καλαμάτα εἶναι ἡ ἀκρόπολις τοῦ Μιστριωτισμοῦ. Σὰ γνωρίστηκα μὲ κάμποσους καλὸς νέους εἶδα πὼς εἶτανε ὑπερβολικὸ αὐτὸ τὸ ἄκουσμα. Μερικοὶ λοιπὸν ἀπὸ τοὺς νέους ποὺ γνώρισα μὲ μὀρφωση καὶ μὲ τάλαντο ποιητικὸ φανατικοὶ δημοτικιστὲς δίχως ὅμως καὶ νὰ τἀποδείχνουνε καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περισσότεροι καθαρευουσιάνοι ἀμελέτητοι ἀπὸ προκατάληψη καὶ τίποτες ἄλλο.

Στοῦ Γιωργαντάκη τὸ σπίτι σὲνα μεγάλο χτήμα ἀπόξω ἀπὸ τὴν Καλαμάτα εἴμαστε προσκαλεσμένοι τὶς προάλλες γιὰ ἓνα γλεντάκι. Ἡ γουρνοπούλα ξεροψημένη σὰ μπουρέκι στράγγιζε ἀπάνου σὲ καλάμια μέσα σὲ μιὰ λιμαρίνα. Τὰ μπαρμποῦνια τὰ ψητὰ ἄλλα στὴ σάρα κ' ἄλλα στὸ τηγάνι, ἡ γιαιούρη ἡ γλυκιάτη καὶ φρέσκα φρέσκα, τὰ βερικοκα τὰ καησᾶ, οἱ μπουκάλες τὸ κρασί στὸν ἀγό, ὅλα μᾶς περιμένανε σὲ πανηγυρικὴ παράταξη. Τὸ φαγοπότι ἀρχίγησε μὲ πολλὴ ὄρεξη καὶ τὸ γλέντι σὲ λιγάκι ἄναψε. Τὰ τραγούδια, τὰ κουνιάρια, μαντολίνα καὶ κιθάρες, νάσου καὶ οἱ ρίμες οἱ ἔξυπνες καὶ οἱ κουτές. Ὅλοι τους νὰ φτιάσουνε ρίμες πειραχτικὲς καὶ σκανταλιάρικες. Τότες οἱ συντρόφοι θυμηθῆκανε τὴ δημοτικὴ μας καὶ τὴν ποίησι ποὺ γι' αὐτοὺς δὲν ἔχει ἄλλο κανένα σκοπὸ στὸν κόσμον. Αὐτὴ τὴν ἰδέαν θὰ τὴν ἔχουνε οἱ περισσότεροι Ρωμιοὶ, μὲ στοίχημα. Ἡ παρῆα μας ὄλο καὶ δικηγόροι. Ὅλοι καλὰ παιδιὰ, νοικοκυρόπουλα, κάτι δικηγοράκια ἄξια στὴ δουλειὰ τους καὶ μὲ ἀρκετὴ πελυτεία, μὰ ποὺ χαμπαράκι δὲν εἶχανε γιὰ τέχνη καὶ γιὰ ποίηση καὶ γιὰ γλώσσα, προβατάκια ἄβουλα καὶ ἄπραγα, καθαρευουσιάνοι. Οἱ ρίμες δίνανε καὶ παίρνανε. Σὰν ἦρθε κ' ἡ δική μου σειρά τοὺς ἀπάγγειλα κάτι στίχους, τοῦ Πάλλη τὴν Τουρκάλα ποὺ τέλειωνε ἔτσι:

Φροῦ, φροῦ, τὸ σαλβάρι
τὸ μεταξωτὸ.

᾽Ω, ποὺ νὰ σε πάρει,
πάω νὰ κολαστῶ.

Δὲν περιγράφεται τὸ τί γίνγηκε. Δαιμονιστήκανε. Τὰ μάτια τους ἀστράφτανε ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό. Ὅλοι νὰ τὸ μάθουνε ἀπόξω τὸ ποίημα. Τότες ἔσκυψα κ' εἶπα στὸν πλαινὸ μου πὼς τὸ ποίημα εἶτανε τοῦ Πάλλη καὶ παρὰ λίγο νὰ τοῦ πῆση τὸ ποτήρι ἀπὸ τὸ χέρι. Τοῦ Πάλλη, ἐνὸς ἀρχιμαλλιαροῦ τέτοιου ποίημα; Ἀπίστευτο.

Τὰ καημένα τὰ παιδιὰ. Ἐπιστήμονες ἀδικημένοι. Λεβέντες δασκαλοκρατούμενοι. Τί κρίμας. Ὅταν θὰ ξυπνήσουνε μιὰ μέρα θὰ γιορτάσουνε μαζί τους τὴ μεγάλη μας τὴ νίκη τὴν ἐθνική.

Καλαμάτα

ΧΡ. ΒΑΡΑΕΝΤΗΣ